

Lassúné Ruskó Renáta

ÉNEK-ZENE

4

Lassúné Ruskó Renáta

ÉNEK-ZENE

Munkáltató feladatgyűjtemény 4. osztályosoknak

2., változatlan kiadás

Mozaik Kiadó – Szeged, 2019

1. Énekeld a dalokat egyenletes **tá** mérővel!
2. Írd be a megfelelő ritmusértékeket, szünetjeleket!

egész:	tá-á-á-á		egész szünet:	
fél:	tá-á		szü-net:	
negyed:	tá		szün:	
nyolcad:	ti		szü:	

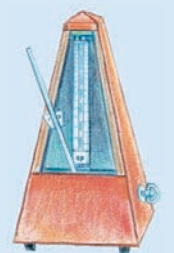
3. Egészítsd ki az **Árktot ugrott...** kezdetű dal kottáját! Írd a hangkészletét a hangoszlopba!

2 sz,	sz, - sz, l, - sz, d d	
d - d d - d d - l, l,		

Metronóm

A kimért, egyenletes ütések mérőütésnek nevezzük. Az egyenletes löktetés a dalokban, a zenében is jelen van. A zeneművek tempóját pontosan meghatározó szerkezet a metronóm. Fő alkatrésze egy inga, amelynek kilengési sebessége módosítható. Az inga kattanása jelzik a kívánt időegységet.

Például: = 120 azt jelenti, hogy egy percre 120 negyedértéknek kell esnie.

Tücsöklakodalom

$\text{♩} = 120$
 l

Há - za - so - dik a tü-csök, szú-nyog lá-nyát ké - ri,
 csi-szeg-cso-szog a te - tű, násznagy¹ a - kar len - ni,
 O - da ug - rik a bó - ha², vő-fély³ a - kar len - ni,
 Min-den - fé - le csúf bo - gár ven - dég a - kar len - ni.

Gólya volt a szekundás⁴, kis béka a flótás⁵,
 Dongó darázs a brúgós⁶, pulyka volt a prímás⁷.
 Táncba ugrik a majom, megjárja a polkát⁸,
 Híres betyár a bagoly, lesi a hurkáját.

Farkas volt a mészáros, hat ökröt levágott,
 A mellé még malacot, ötvenet kirántott.
 Kecske volt a szakácsné, jó gulyáshúst főzött,
 Míg az ebéd elkészült, a tücsök megszökött!

Felsőöreg (Tolna megye), Bartók Béla

- 1 = házassági tanú,
- 2 = bolha,
- 3 = a lakodalom menetét irányítja,
- 4 = második hegedűs,
- 5 = fuvolás,
- 6 = nagybőgős,
- 7 = első hegedűs,
- 8 = páros tánc

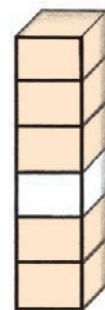
4. Hasonlítsd össze a dal sorait! Rajzolj egyforma jelet az azonos sorok végére!

*** 5.** Húzd át azt az ütemet, amelyik nem illik a sorba!

1. Koppants egyenletes mérőt a dalokhoz! Állapítsd meg, melyik tempója a leggyorsabb!
- * 2. Számozással állítsd helyes sorrendbe a **Kinyílt a rózsá...** kezdetű dal sorait! Írd a hangoszlopba a hangjait! Jelöld a dalban előforduló legnagyobb ugrást!

- * 3. Tapsold a ritmuskíséretet a **Tücsöklakodalom...** című dalhoz!

bevezetés

4. Pótold a hiányzó ütemeket a megfelelő ritmussal!

Láttál-e már

d magyar népdal

Lát - tál - e már va - la - ha

Csip - ke - bo - kor ró - zsát,

Csip - ke - bo - kor ró - zsa közt,

Két szál ma - jo - rán - nát?

Egyik szál majoránna
Virág Erzsébet lenne,
Másik szál majoránna
Váci Gábor lenne.

Vészty (Békés megye), Bartók Béla

Ütemmutató, ütemjelző

Az ütemmutató a zeneművek elején található.

Kettes vagy kétnegyedes ütem: $2 = \frac{2}{4}$ Négyes vagy négyegyedes ütem: $4 = \frac{4}{4}$

A felső szám azt jelöli, hogy hány alapegységből áll az ütem.

Az alsó szám az ütem alapegységének mértékét, a negyedek jelöli.

5. Karikázd be a dal ütemmutatóját!

6. Írd a ritmusgyakorlatokhoz a megfelelő ütemmutatót a megismert jelölés szerint!

Melyik dal ritmusát ismered fel az első gyakorlatban?

1. Pótold a hiányzó ütemeket a **Kelj fel, juhász...** című dal ritmusában!

$\frac{2}{4}$ □ □ | $\frac{4}{4}$ |
 $\frac{4}{4}$ □ | | Z |
 $\frac{3}{4}$ | | □ | $\frac{4}{4}$ |
 $\frac{3}{4}$ | $\frac{4}{4}$ □ | | Z ||

Énekeld ritmusnévvel a dalt!

2. Melyik dal kezdetére ismersz rá? Írd le hangjegyekkel!

$\frac{2}{4}$ □ □ □ □ | □ □ □ □ |
 d m sz sz sz sz sz sz

$\frac{2}{4}$ (d) _____ ||

3. Alkoss ritmusmotívumokat!

$\frac{2}{4}$ □ □ | □ □ □ □ | $\frac{2}{4}$ □ □ | □ □ □ □ | $\frac{2}{4}$ □ □ | □ □ □ □ |
 $\frac{2}{4}$ □ □ | □ □ □ □ | $\frac{2}{4}$ □ □ | □ □ □ □ | $\frac{2}{4}$ □ □ | □ □ □ □ |

* 4. Tapsolj a **Kolozsváros...** című dalhoz ritmuskíséretet!

Bevezető minden versszak előtt:

$\frac{2}{4}$ | | | Z | □ | ||

1. sor

$\frac{2}{4}$ | Z | □ □ | | Z | □ | |

2. sor

| Z | □ □ | | Z | □ | |

3. sor

| □ | | Z | □ | |

4. sor

| □ | | Z | | Z :||

Három szabó legények

$\text{♩} = 152$
 d II. népdal

I. Há-rom sza-bó le - gé-nyek mek, mek, mek!
 II.

I. El - in - dul - tak sze - gé-nyek mek, mek, mek.
 II.

I. El - in - dul - tak Mics-ké - re hej, mek, mek, mek, mek
 II.

I. Há-rom ült egy kecs-ké - re.

Mikor Micskére értek, mek, mek, mek,
 Egy kocsmába betértek, mek, mek, mek,
 Megittak egy icce bort, hej, mek, mek, mek, mek,
 Lemosni az útiport.

Kifizetni nem tudták, mek, mek, mek,
 Szorult rajtuk a nadrág, mek, mek, mek.
 Mind a három legénynek, hej, mek, mek, mek, mek,
 Két krajcárja szegénynek.

Csík megye, Kodály Zoltán

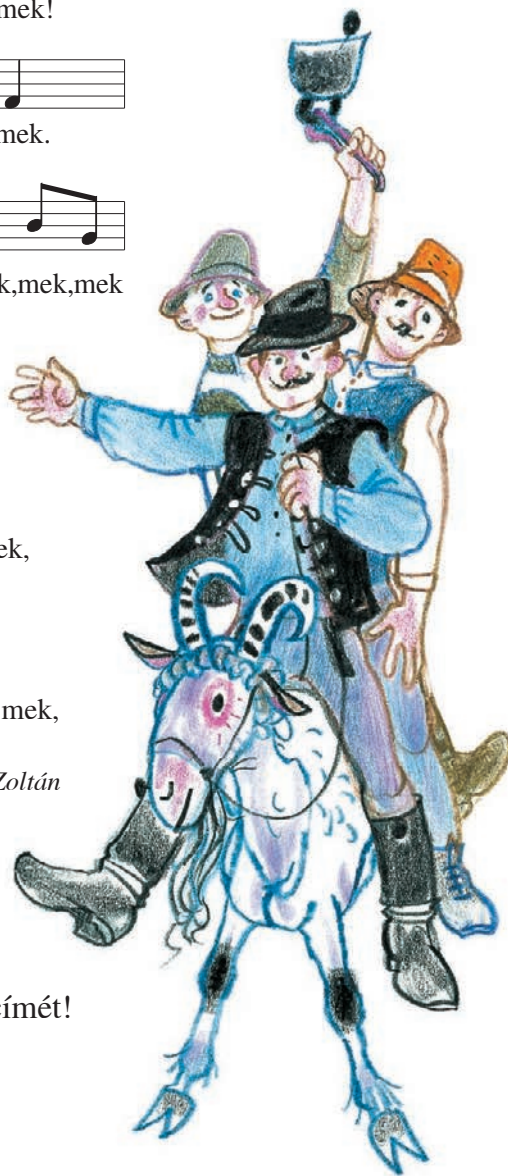
I. II. csoport felváltva

* 5. Találd ki a részletekből az állatokról szóló dalok címét!

$\frac{2}{4}$
 1

$\frac{2}{4}$

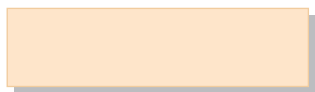
$\frac{2}{4}$
 1,

J. S. Bach: d-moll preludium

1. Találd ki a dalokhoz ritmosztinátót!

2. Állapítsd meg a ritmusgyakorlatok ütemmutatóját!

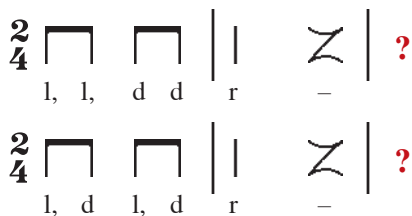

3. Szolmizáld kézjelről az ismert dal első sorát! Írd le hangjegyekkel!

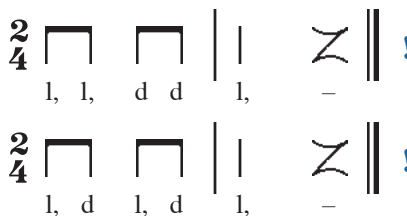

4. Szolmizáljátok csoportokban és egyénileg is a kérdés-felelet dallamokat!

KÉRDÉS

FELELET

Szánkózás

Kistétényi Melinda

Vidám tánclelés

W. A. Mozart

d

1. Nagy - csu - da - han - gon most Tél sza - va szá - guld, és
 2. Hozd ki a szán - kót, és jöjj i - de gyor - san, oly
 meny - nye - i duny - há - ból zú - dúl a hó.
 friss ez a reg - gel, oly szép ez a táj!
 1.-2. Szép ez a pap - lan, mely el - fö - di hal - kan a
 sok ki - csi ös - vényt s az er - de - i fát.

* 5. Szolmizáld az olvasógyakorlatot! Melyik téli dalra ismersz rá?

Kodály Zoltán 333/52.

2/4

m r d r m - m r d r m - r r r r m d r r r r d

W. A. Mozart: Utazás szánon

Tartalom

A bundának nincs gallérja	41
A faragószék nótája	73
A juhásznak	47
A pünkösdi rózsza	104
A szántói híres utca	59
A Vargáék ablakja	65
Ábécédé	27
Áll egy ifjú nyírfa	81
Baskiros	17
Béreslegény	35
Csipkefa bimbója	61
Csömödéri falu végén	31
Elment a két lány	39
Elhozta az Isten	103
Esik eső	75
Ezt szeretem	105
Ébred a hajnal	99
Ébresztő	19
Én Istenem	11
Érik a ropogós	107
Gábor Áron rézágyúja	79
Gyere, jó pajtás	111
Haja, haja varga legény	37
Hajnal a patak partján	97
Három szabó legények	51
Hej, Vargáné	21
Himnusz	25
Karácsony ünnepén	49
Kácsa, kácsa	69
Kelj fel juhász	33
Két szál pünkösdrózsza	102
Kis kacska fürdik	63
Kolozsváros	45
Kősziklán felfutó	23
Láttál-e már	7
Magyar tánc	77
Ma van húsvét napja	89
Májusi kánon	109
Mennyből az angyal	48
Menyasszony, vőlegény	93
Molnár legény voltam én	91
Mi van ma	104
Nána, Nána, Tiszanána	83
Nincs szebb állat	9
Nyílik a sok virág	101
Pénteki Péter	43
Sárga csikó	29
Szánkózás	53

Szánt a babám	67
Szegény legény	13
Széles a Duna	15
Tavaszhívogató	71
Tücsöklakodalom	5
Udvaromon jegenyefa	95
Új a csizmám	57
Virágos kenderem	55
Zöld levél	85
Zöld erdőben	87

Zenei ismeretek

A fá hang	62
A háromnegyedes ütem	27
A korona	32
A kvart hangköz	114
A kvint hangköz	115
A pentaton hangsor	11
A ti hang	75
A váltakozó ütemű dalok	35
A violinkulcs	112
Az alsó ti hang	14
Az előjegyzés	117
Az oktáv és a prím hangköz	113
Dinamikai jelek	25
Hangszerek	121
Kórusok	122
Metronóm	5
Összefoglalás	118
Quodlibet	17
Ütemmutató, ütemjelző	7
Zenei együttesek	123
Zeneszerzők	121

Népszokások, ünnepek

A farsang	71
A fonó	55
Pünkösödölő	102
Zenei világnap	19

Játékleírások

Haja, haja varga legény	37
Kácsa, kácsa	69